

Kulturális antropológia alapképzés

I. évfolyam

Tantárgyi tematikák

2025/2026 tanév

Kód	Tantárgy	Típus	Oktató
BTANTR1201	Bevezetés a kulturális antropológiába	kollokvium	Dr. Dobák Judit
BTANTR1202	Bevezetés a vizuális antropológiába	gyakorlati	Dr. R. Nagy József
BTANTR1203	Antropológiatörténet I.	kollokvium	Dr. Lajos Veronika
BTANTR1204	Kutatásmódszertan I.	kollokvium	Dr. Dobák Judit
BTANTR1205	Tudományos kommunikáció és gondolkodás	kollokvium	Dr. Molnár Ágnes
BTANTR1106	Európa történeti-kulturális régiói	gyakorlati	Dr. Rada János
BTANTR1107	Bevezetés a filozófiába	kollokvium	Prof. Dr. Nyíró Miklós
BTANTR1108	Bevezetés a szociológiába	kollokvium	Dr. Szabó-Tóth Kinga Dóra
BTANTR1109	Társadalomtörténet	kollokvium	Dr. Faragó László
BTANTR1110	Szociálpolitika	kollokvium	Dr. Gyukits György
BTANTR1111	Szociálpszichológia	kollokvium	Prof. Dr. Figula Erika
BTANTR1112	Bevezetés a politikatudományba	kollokvium	Dr. Fekete Sándor
BTANTR1513	Vizuális dokumentálás: állóképek	kollokvium	Dr. R. Nagy József

Tantárgy neve: Bevezetés a kulturális antropológiába BTKAN1101 Bevezetés a kulturális antropológiába BTKOM-N102 Bevezetés a kulturális antropológiába BTOSZET1N03 Bevezetés a kulturális antropológiába	Oktató: Dr. Dobák Judit, egyetemi docens: Elérhetőség: judit.dobak@uni-miskolc.hu, +36308462740
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : Megajánlott jegyért kiselőadás tartása az oktatóval előre egyeztetett témában és formában (nem kötelező). Előadás hiányában: írásbeli vizsga.	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedhessenek a kulturális antropológia alapfogalmaival és az antropológiáról vallott különböző felfogásokkal. Az előadás bevezeti a hallgatókat a kulturális antropológia alapelveibe, kérdésfelvetésébe, problémalátásába, módszereibe.	
A tematikus bontásban	
1. Bevezető óra: az óra kereteinek meghatározása, számonkérések egyeztetése, a féléves tematika ismertetése, előképzettségek egyeztetése 2. Az antropológia fogalma, helye, a tudományok rendszerében 3. A saját kultúra összetevői, a saját kultúra antropológiai kutatása és az „idegen” 4. Kultúrafogalmak 5. Rokonsági rendszerek 6. Az antropológia kutatási módszerei 7. Gazdasági, politikai rendszerek 8. Átmeneti rítusok 9. Társadalmi nemek antropológiai vizsgálata 10. Szakantropológiák, társtudományok 11. Alkalmazott antropológia 12. Vizuális antropológia 13. Városantropológia 14. Hallgatói beszámolók, az óra zárása, visszajelzések.	
Ajánlott (és/vagy kötelező) irodalom Barley, Nigel: Egy zöldfülű antropológus kalandjai. Feljegyzések a sárkunyhóból. Typotex Kiadó, Budapest, 2006 Boas, Franz.: "Primitív művészet," in Uő: Népek, nyelvek, kultúrák, 131-213. o. Budapest: Gondolat, 1975. Bodrogi Tibor: Társadalmak születése. Budapest: Gondolat, 1962. Bohannon, Paul- Glazer, Mark (szerk.): Mérföldkövek a kulturális antropológiában, Budapest: Panem, 1986. Eriksen, T. H. 2006. Kis helyek—nagy témák. Bevezetés a szociálanropológiába, Budapest, Gondolat Fejős Zoltán: "Az átmeneti rítusok. Arnold van Gennep elméletének vázlata" in Ethnographia 1979. 90 (3): 406-414.	

- Frazer, James G.: Az Aranyág. Budapest: Századvég, 1993.
- Geertz, Clifford: "A művészet mint kulturális rendszer" in Geertz: Az értelmezés hatalma, Budapest: Századvég, 1994: 239-267.
- Gennep, Arnold van 2007 Átmeneti rítusok. L'Harmattan- MTA Néprajzi Kutatóintézete, PTE Néprajz- Kulturális Antropológia Tanszék**
- Hollós Marida: Bevezetés a kulturális antropológiába, 63-8, 71-86. o. Budapest: Szimbiózis, 2000.**
- Hollós Marida: Pszichológiai antropológia Budapest: MTA Politikai Tudományok Intézete, Etnoregionális Kutatóközpont, 1997.
- Kapitány, Á. – Kapitány, G. 2005. A tárgyak szimbolikája. Budapest: Új Mandátum.
- Lévi-Strauss, C. 1973. *Szomorú trópusok*. Budapest: Európa.
- Malinowski, B. 1972. *Baloma*. Budapest: Gondolat.
- Malinowski, Bronislaw 2020 Nemiség és elfojtás a vad társadalomban. L'Harmattan- MTA Néprajzi Kutatóintézete, PTE Néprajz- Kulturális Antropológia Tanszék
- Maquet, J. 2003. *Az esztétikai taasztalat*, Debrecen, Csokonai
- Mead, M. 1970. Férfi és nő. Budapest: Gondolat.**
- Mead, Margaret: Férfi és nő Budapest: Gondolat, 1970: 7-121.
- Polcz, A. 1987. *A rend és a rendetlenség jelensége az emberi cselekvésben*. Budapest: Kozmosz.
- Radcliffe-Brown, A. R. 2004. *Struktúra és funkció a primitív társadalomban*, Debrecen, Csokonai
- Stewart, Michael: ""Igaz beszéd" - avagy miért énekelnek az oláh cigányok" Valóság 1987. 30 (1): 49-64.
- Török Ágnes és Udvarhelyi Éva Tessza: Egy tiszta város piszkos lakói- A köztéri szegregáció és a tisztaság összefüggéseinek antropológiai vizsgálata Budapesten
<http://www.azutcaembere.net/allaspont/egytisztavaros.pdf>
- Turner, Victor: "Liminalitás és communitas" in Uő: A rituális folyamat. Budapest: Osiris, 2002: 145-179.
- Vargyas Gábor 2022 A megértés édes öröme. L'Harmattan- MTA Néprajzi Kutatóintézete, PTE Néprajz- Kulturális Antropológia Tanszék**
- Vidacs Bea 2009 Egy szebb jövő képei. A futball a kameruni közgondolkodásban. L'Harmattan- MTA Néprajzi Kutatóintézete, PTE Néprajz- Kulturális Antropológia Tanszék**
- Vörös Miklós: "Határesetek. Az amerikai antropológia és szociológia kapcsolata történeti perspektívában" Replika 1994.(15-16): 239-262.

Jegyszerzés:

Aláírásért: A fenti szakirodalmak közül egyet ki kell választani és azt ismertetni írásban minimum 5000 karakter terjedelemben. Értékelésnél előny: a kidolgozottság alapossága, egyéni észrevételek leírása, kritikai érvelés, teljesség. Leadás: [judit.dobak@uni-miskolc.hu emailcímre](mailto:judit.dobak@uni-miskolc.hu). Határidő: 2025. november 30.

Vizsgajegyért: írásbeli kollokvium (vagy) **Megajánlott jegyért** a hallgató az óra tematikájából választ egy témát, egyeztetve az oktatóval ismertetni az utolsó a félév során. Az előadáshoz ppt-t kell készíteni, ami tartalmazza az adott szakirodalom legfontosabb állításait. A ppt-t előzetesen el kell küldeni az oktátónak.

Tantárgy neve: Bevezetés a vizuális antropológiába	Tantárgy Neptun kódja: BTANTR1202 Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. R. Nagy József, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali / levelező
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy feladata a szak egyik fontos antropológiai irányzatának, a vizuális antropológia tanulmányozásának megalapozása. A szeminárium meghatározza a vizuális kultúra fogalmát és áttekintést nyújt a vizuális antropológiai kutatás tudománytörténetéről és a terület legfontosabb személyiségeiről, valamint a leglényegesebb tudományos teljesítményekről. Továbbá megismerteti a hallgatókat a klasszikus vizuális antropológiai problémákkal, elméletekkel, irányzatokkal és módszerekkel, valamint kiemelten foglalkozik a szakterület gyakorlati felhasználhatóságának lehetőségeivel. A kurzus problémaorientált megközelítésben tárgyalja a vizuális antropológia alapjait, meghatározza a kapcsolódó kulcsfogalmakat. A tantárgy a korai vizuális rögzítésektől a kezdeti szisztematikus feltárásokon át a jelenkori törekvésekig vezeti végig a vizuális antropológia főbb témáit, szemléletmódjának és módszertanának illeszkedését a kortárs kulturális antropológia meghatározó irányzataihoz. A kurzus emellett kapcsolatot teremt a szintén gyakorlatorientált alkalmazott antropológiai témákra vonatkozó ismeretanyaggal is. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Alapvető ismeretekkel rendelkezik a vizuális antropológia történetéről, elméleteiről, módszereiről, ezért az általános közgondolkodásnál mélyebb ismeretekkel bír a globalizáció korában a kulturális és társadalmi folyamatok különböző területeinek problémáiról, szabályszerűségeiről és recens sajátosságairól. képesség: Mindennapi szakmai szóhasználatában biztosan, beépült ismeretként használja az antropológia szaknyelvi terminológiáját. Képes a kortárs kultúrákra és társadalmakra vonatkozó információkat értően elemezve a szakmai és nem szak mai közönség számára közvetíteni. Képes szakmai és esztétikai igényességgel vizuális látványrögzítést értelmezni. attitűd: Következetesen vállalja a kritikus társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, amelyet hitelesen képvisel szűkebb és tágabb környezetében. A társadalmi és kulturális másság eseteit - a semleges pozícióból következő általános elvárásoknak megfelelően - toleránsan és empátikusan kezeli. Nyitott a kulturális antropológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaira. Szakmai elkötelezettségéből következően rendelkezik együttműködési készséggel, munkáját áthatja a kezdeményező készség, az érzékenység, és a segítő hozzáállás. autonómia és felelősség: Következetesen képviseli a társadalmi egyenlőség, esélyegyenlőség és a demokratikus értékrend elveit. Tevékenységének részeként reflektál saját személyiségére, valamint társadalmi és kulturális beágyazottságára	
Tantárgy tematikus leírása: Gyakorlat 1. A vizuális kultúra fogalmai, a vizuális antropológia tudományterülete, definíciói, főbb kutatói 2. A vizuális érzékelés, az emlékezés, a képalkotás alapelemei 3. A nonverbális és a vizuális kommunikáció kultúraközi sajátosságai 4. A jel, jelentés, kódolás, szimbolizáció alapfogalmai 5. Az emberi látás biológiai törvényszerűségei 6. A "másképp látás" kulturális törvényszerűségei	

7. A kultúraközi összehasonlító vizsgálatok vizuális lehetőségei
8. Az esztétikum vizuális antropológiai szerepe és kezelhetősége
9. Az Európán kívüli vizualitás értelmezhetősége
10. A tárgyi rendszerek kutatása, a térhasználat antropológiája
11. A technikai képrögzítés antropológiája
12. A fotográfia és a film mint antropológiai dokumentum, kamerával terepen
13. A privát fotó és -film a múltban és a jelenben
14. A kortárs komplex kultúra vizuális kutatása

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A szemináriumon való aktív részvétel, referátumok (fiktív vizuális kutatási terv) tartása, rövid órai opponálások a referátumokhoz, illetve a kiadott témából félév végi szemináriumi dolgozat beadása. Aláírást az kaphat, aki a szemináriumok legalább 75%-án részt vesz.

A szemináriumi dolgozatok értékelése 1-től 5-ig terjedő skálán történik. A beadandó dolgozat esetében a megszerezhető maximális pontszámnak legalább a felét el kell érni a sikeres gyakorlati jegyhez. 50-60% elégséges, 61-75% közepes, 76-90% jó, 91-100% jeles. A gyakorlati jegy az órai teljesítmény és a beadott munkák jegyeinek átlagából képződik. Javításra a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint van lehetőség.

Kötelező irodalom:

ARNHEIM, Rudolf

2004 A vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája. Budapest: Aldus, 1–3. és 8–10. fejezet
ISBN 9632172833

BÁN András

2008 *A vizuális antropológia felé*. Typotex, Budapest. ISBN 9789639664845

COLLIER, John Jr – Collier, Malcolm: *Visual Anthropology*. Albuquerque, 1986, University of New Mexico Press. ISBN: 9780826308993

KUNT Ernő

1995 *Fotóantropológia. Fényképezés és kultúrakutatás*. Miskolc–Budapest: Arc. (70p.) ISBN 9636612528

PINK, Sarah

2006 (2003) *Interdiszciplináris programok a vizuális kutatásban: A vizuális antropológia újragondolása*. In Letenyei László (szerk.): *Településkutatás. Szöveggyűjtemény*. Budapest, L'Harmattan és Ráció, 703–728. ISBN 963-0606-25-9
<http://tettconsult.eu/books/TelkutHTM/szovgyujtpdf/18-sarahpink.pdf>

Ajánlott irodalom:

PINK, Sarah

2013 *Doing Visual Ethnography*. 3rd Edition AGE Publications Ltd. ISBN 13: 978-1446211175
ISBN-10 1446211177

WORTH, Sol – Adair, John: Navajo filmesek. In: Horányi Özséb (szerk.): *Montázs*. Budapest, 1977, Tömegkommunikációs Kutatóközpont, 271-324. p.

Tantárgy neve: <i>Antropológiatörténet I.</i>	Tantárgy Neptun kódja: BTKAN1103 / Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező.
Tárgyfelelős: <i>Lajos Veronika, PhD, egyetemi docens</i>	
Közreműködő oktató(k): <i>Lajos Veronika, PhD, egyetemi docens</i>	
Javasolt félév: 1 ^ő	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2 – 0	Számonkérés módja: <i>kollokvium</i>
Kreditpont: <i>2 kredit</i>	Munkarend: <i>nappali és levelező</i>
Tantárgy feladata és célja: A tanegység célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak a szociokulturális antropológia önálló társadalomtudományi paradigmaként történő megjelenésének (elő)történetéről, a társtudományok területén megfogalmazódó elméletek adaptálásának főbb mérföldkövének számító eseményeiről. A kurzus az antropológia születésének történeti és bölcseleti körülményeinek bemutatása után kronologikus sorrendben halad azon jelentősebb elméleti iskolák, antropológiai szakterületeket reprezentáló legfontosabb szerzők és munkásságuk megismertetésével, amelyek megalapozták az antropológia kutatási tárgyának, a kultúra kutatásának legfontosabb összefüggéseit egészen a II. világháborúig. Fejlesztendő kompetenciák: a) tudás - Alapvető ismeretekkel rendelkezik a kulturális antropológia és fontosabb szakterületei (vizuális és alkalmazott antropológia) történetéről, elméleteiről, módszereiről, ezért az általános közgondolkodásnál mélyebb ismeretekkel bír a globalizáció korában a kulturális és társadalmi folyamatok különböző területeinek problémáiról, szabályszerűségeiről és recens sajátosságairól. - Mindennapi szakmai szóhasználatában biztosan, beépült ismeretként használja az antropológia szaknyelvi terminológiáját. c) attitűd - Következtesen vállalja a kritikus társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, amelyet hitelesen képvisel szűkebb és tágabb környezetében. - Tudatosan vállalja a kulturális, vallási, kisebbségi és a társadalmi sokszínűséggel kapcsolatos európai értékelveket. d) autonómia és felelősség - Következtesen képviseli a társadalmi egyenlőség, esélyegyenlőség és a demokratikus értékrend elveit. - Tevékenységének részeként reflektál saját személyiségére, valamint társadalmi és kulturális beágyazottságára	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. Bevezetés – a kulturális antropológia helye a társadalomtudományokban, alapfogalmak 2. Protoantropológia: előzmények és az antropológia születésének történeti körülményei 3. Unilineáris evolucionizmus I. – általános fejlődésmélet, USA (Henry Morgan) 4. Unilineáris evolucionizmus II. – Nagy-Britannia (Edward Tylor és James Frazer) 5. Német hagyomány és diffúzionizmus (kultúrkörök) 6. Az antropológia atyjai – Amerikai Egyesült Államok: történeti partikularizmus I. – Franz Boas 7. Az antropológia atyjai – Nagy-Britannia I.: funkcionalizmus – Bronislaw Malinowski 8. Az antropológia atyjai – Nagy-Britannia II.: funkcionalizmus – Reginald Ralphe Brown 9. Az antropológia atyjai – Franciaország: a francia etnológia (Marcell Mauss, Arnold van Gennep) 10. Az alapító atyák világa – Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország 11. Történeti partikularizmus II. (USA) – Alfred Kroeber és Robert Lowie 12. Kultúra és személyiség iskola (USA) – Ruth Benedict és Margaret Mead 13. A Chicagói Iskola: Robert Redfield, Znaniecky, Oscar Lewis stb.	

14. Összegzés

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

1-2 zárthelyi dolgozat

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A zárthelyi dolgozat: 25 % (25%) és a szóbeli kollokvium: 75% (50%).

A tantárgy értékelése:

0 – 50 pont	elégtelen
51 – 62 pont	elégséges
63 – 74 pont	közepes
75 – 84 pont	jó
85 – 100 pont	jeles

A szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak): szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom:

BOHANNAN, Paul és GLAZER, Mark (szerk.)

2006 *Mérföldkövek a kulturális antropológiában.* Budapest: Panem, 33–437. ISBN 9-635454-63-5

ERIKSEN, Thomas Hylland

2006 *Kis helyek, nagy témák. Bevezetés a szociálanropológiába.* Budapest: Gondolat, 11–58. ISBN 03242463

2013 *A History of Anthropology.* (2nd edition.) Pluto Press. ISBN-10: 0745333524

ERIKSEN, Thomas Hylland és Finn Sivert NIELSEN

2021 *Az antropológia története.* Budapest: Gondolat Kiadó.

LETENYEI László

2012 *Kulturális antropológia. Elmélettörténet.* Budapest: Typotex, 36–122. ISBN 9789632797274

Ajánlott irodalom:

KISDI Barbara

2012 *A kulturális antropológia története, elméletei és módszerei.* Egyetemi jegyzet. Budapest: Pázmány

Péter Katolikus Egyetem. ISBN 978-963-308-082-5

https://btk.ppke.hu/uploads/articles/4090/file/kisdi_barbara-kulturalis_antropologia.pdf

Jon MCGEE és Richard L. WARMS (szerk.)

2016 *Anthropological Theory: An Introductory History.* (6th edition.)

Tantárgy neve: Kutatásmódszertan I.	Tantárgy Neptun kódja: BTANTR1204
	Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete (Filozófiai tanszék) Tantárgyelem: a tantárgy szakindítási kérelem szerinti besorolása: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Dobák Judit, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: I / 1	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 2 / 0	Számonkérés módja: aláírás és kollokvium
Kreditpont: szakonként eltérő	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedhessenek a társadalomtudományokban alkalmazott legfontosabb módszerekkel, elemzési módokkal, valamint a kutatási terv és a kutatási beszámolóhoz szükséges elméleti alapokkal. Az előadás bevezeti a hallgatókat a módszerek alapelveibe, kérdésfelvetésébe, alkalmazhatóságuk határaiba.	
Tantárgy tematikus leírása: Fejlesztendő kompetenciák: a) tudása b) képességei c) attitűdje d) -autonómiája és felelőssége Tantárgy tematikus leírása: Előadás: 1. Bevezető óra: az óra kereteinek meghatározása, számonkérések egyeztetése, a féléves tematika ismertetése, előképzettségek egyeztetése 2. Etnográfia (megfigyelés és leírás) 3. Részvételi megfigyelés 4. Megfigyelési technikák 5. Interjú (különböző interjútechnikák) 6. Kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek 7. Mintavétel 8. Esettanulmány 9. Multidiszciplináris megközelítés 10. Akciókutatás 11. Elemzési módszerek 12. Kutatási terv 13. Kutatási beszámoló 14. Hallgatói beszámolók, az óra zárása, visszajelzések.	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Az aláírásért egy genealógiai interjú (lehet saját család is) és 1 db életút interjú elkészítése. A vizsga feltétele az aláírás megszerzése.	

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése: írásbeli vizsga. Az értékelés módja: 50% az aláírásért leadott feladatok értékelése és 50% az írásbeli vizsga eredménye. Az interjúnál a kidolgozottság, az interjú kérdései, az interjú dinamikája, eredményessége számít.

Kötelező irodalom:

Babbie, Earl: A társadalomtudomány gyakorlata. Balassi, Budapest, 1996.

Cseh-Szombathy László-Ferge Zsuzsa (szerk.): A szociológiai felvétel módszerei. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1975.

Héra Gábor-Ligeti György: Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom:

R. Ember, Carol: Cross-Cultural Research Methods - Social Science – 2009. opensource.

https://archive.org/details/Ember2009CrossCulturalResearchMethodsBook/page/n91/mode/2up?utm_source=chatgpt.com

Low, Setha (ed) 2018 The Routledge Handbook of Anthropology and the City Abingdon: Routledge ISBN: 9781138126091

<https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315647098>

Rudas Tamás: Hogyan olvassunk közvélemény-kutatásokat? Új Mandátum. Budapest, 1998.

Tantárgy neve: Tudományos kommunikáció és gondolkodás	Tantárgy Neptun kódjai: BTANTR1205 Tárgyfelelős intézet: Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Molnár Ágnes, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1. (1Ő)	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali és levelező
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy felkészítse hallgatókat a tudományos igényű problémafelvetésre, a probléma megfogalmazására és a tudományos eredmények kommunikációjára azáltal, hogy végigvezeti őket az önálló tudományos megnyilvánulás megalkotásához és bemutatásához szükséges lépéseken. A szeminárium eredményeként a hallgatók megismerkednek a különböző szintű tudományos írásfajták (főként az egyetemi tanulmányaik során is teljesítendő szemináriumi dolgozat, szakdolgozat, prezentáció, konferenciaelőadás) formai és tartalmi követelményeivel. A kurzus az antropológiai terepmunka során végzett kutatási anyag lejegyzésének, archiválásának módjait is bemutatja. A hallgatók tehát egy választott téma kapcsán megtanulnak megfogalmazni egy problematikát, egy hipotézist, elsajátítják a célzott etnográfiai adatgyűjtésnek, szakirodalmi tájékozódásnak, a szakirodalom keresésének, feldolgozásának, felhasználásának, meghivatkozásának, a bibliográfia-készítésnek a lépéseit; majd a szakirodalmi tájékozódás és/vagy önálló kutatómunka nyomán előállított adatok tudományos igényű szöveggé formálását. A kurzus végeredményeként megalkotnak egy minimum 20.000 leütés terjedelmű szöveget, majd annak legfontosabb gondolatait önálló prezentációjuk során előszóban előadják. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: - Ismeri a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség tanulás-módszertani jellegzetességeit, hibáit, azok tipizálását és korrekciós lehetőségeit. képesség: - Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni - Képes a tanulás-tanítás során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyvek, taneszközök, illetve egyéb ismeretszerzési források elemzésére, valamint a konkrét célokhoz illeszkedő kiválasztására (különös tekintettel az info-kommunikációs technológiára). - Felkészült a különböző szokások, események, jelenségek elemzésére, összehasonlítására, következtetések megfogalmazására, források olvasására és értelmezésére. Alkalmazza a virtuális és digitális adatbázisokat. - Képes az antropológiai kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, ilyenek tervezésére, lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálása iránt. attitűd: - Elemzi az egyéb tanulási forrásokat, a konkrét célokhoz illeszkedő taneszközöket (különös tekintettel a digitális technológiákra). - Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Szeminárium 1. Bevezetés. 2. A tudományos kommunikáció ismérvei.	

3. A tudományos tájékozódás gyakorlata, bibliográfia készítése.
4. A tudományos tájékozódás gyakorlata: jegyzetelés, cédulázás.
5. A szakirodalmi hivatkozás és formái. A mesterséges intelligencia használatának problémái.
5. A tudományos kutatómunka: koncepció megfogalmazása.
5. A tudományos problematika megfogalmazása.
5. Hipotézis-alkotás
6. A kutatómunka forrásai: elsődleges és másodlagos források.
7. A tudományos szöveg szerkezete, vázlatkészítés, a dolgozat tagolása, illusztrációk beillesztése.
8. Prezentáció készítése.*
- 9-13. A hallgatók által készített írásművek és prezentációk bemutatása.
14. Összefoglalás, értékelés.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

20 tételes annotált bibliográfia (maximum 10 pont)
 Koncepció vagy vázlat készítése (maximum 10 pont)
 Dolgozat: minimum 20.000 leütés (maximum 50 pont)
 *Prezentáció (maximum 30 pont)

A gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Értékelése: Ötfokozatú (0–50% = elégtelen, 51–60 % = elégséges, 61–70% = közepes, 71–85% = jó, 86–100% = jeles)

*Levelezős hallgatók számára az elkészítése nem kötelező.

Kötelező irodalom:

Gyurgyák János: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*. Budapest: Osiris, 2005 (Osiris kézikönyvtár), 507 p., ISBN 963-389-714-9.

Havasréti József: *Tudományos írásmű*. Bölcsész Konzorcium 2006. ISBN: 963970430x

Szabó Katalin: *Kommunikáció felsőfokon. Hogyan írjunk, hogy megértsenek? Hogyan beszéljünk, hogy meghallgassanak?* Budapest: Kossuth Kiadó, 2009. ISBN 9789630959889

Ajánlott irodalom:

Aczel, Richard: *Hogyan írjunk esszét?* Budapest: Osiris, 2005. ISBN 9789633896938

Babbie, Earl: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest: Balassi, 1995. ISBN 9789634560005

Eco, Umberto: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Budapest: Gondolat, 1992. ISBN 139137 537

Héra Gábor – Ligeti György: *Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába*. Budapest: Osiris Kiadó, 2005. ISBN 9789633897882

Kvale, Steinar: *Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba*. Jászöveg Műhely, 2005. ISBN 9637052089

Majoros Pál: *A kutatómódszertan alapjai. Tanácsok, tippek, trükkök (nem csak szakdolgozat-íróknak)*. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt, 2011. ISBN 9789633948033

Mason, Jennifer: *Kvalitatív kutatás*. Jászöveg, 2005. ISBN 9789637052071

Síklaki István (szerk.): *Szóbeli befolyásolás I. (Nyelv, gondolkodás, kultúra), II. (Nyelv és szituáció)*. Budapest: Typotex, 2008. 346 + 322 p, ISBN 978-963-9664-74-6, ISBN 978-963-9664-94-4.

Zentai István: *Meggyőzőestechika és kritikai gondolkodás a mindennapi gyakorlatban*. Budapest: Medicina Könyvkiadó, 2006. 266 p., ISBN 963-226-022-8.

Tantárgy neve: Európa történeti-kulturális régiói	Neptun-kód: BTANTR1106 Tárgyfelelős intézet: ME BTK Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Rada János, egyetemi adjunktus	
Óraszám/hét: 2 (levelező: 10 óra / félév)	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus keretében először áttekintjük az európai (nyugati) civilizáció, valamint az Európa-fogalmak történeti formálódását, ami során az európai identitás meghatározásának lehetőségeit is vizsgáljuk. Eztán körüljárjuk az egyes európai országok meghatározó történeti örökségét, kulturális sajátosságait, nyelvi-kulturális szempontból sajátos régióit, miközben figyelmet fordítunk az etnikai és nyelvi kisebbségekre is. A kurzus elsősorban Európa nyugati felére fókuszál.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Európai civilizáció és identitás: történeti áttekintés 2. A Brit-szigetek 3. Franciaország 4. Németalföld 5. A német nyelvű államok 6. Skandinávia 7. Az Ibériai-félsziget 8. Itália 9. Közép-Európa 10. A Balkán	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Az aláírás szerzésének feltétele részvétel az előadások min. 50%-án. A kollokvium teljesítésének módja, értékelése: A félévvégi számonkérés alapját az előadások anyaga, ill. a kötelező irodalom ismerete jelenti. A vizsgán, amely egy 20 pontos feleletválasztós (a, b, c, d négyopciós) teszt, továbbá egy 10 pontos topográfiai feladat lesz, legalább 50% +1 pontot kell teljesíteni: 0–15 pont: elégtelen (1) 16–18 pont: elégséges (2) 19–22 pont: közepes (3) 23–26 pont: jó (4) 27–30 pont: jeles (5)	
Kötelező irodalom: <i>Boden, Martina:</i> Krónika kézikönyv: Európa. Magyar Könyvklub, Bp., 2001. <i>Rada János:</i> Európa történeti-kulturális régiói. (Oktatási segédanyag) Ajánlott irodalom:	

Davies, Norman: Európa története. Europica Varietas, Bp., 2002.

Krantz, Grover S.: Az európai nyelvek földrajzi kialakulása. Bp., 2000.

J. Nagy László: Az európai integráció politikai története. Szeged 2005.

(Web: publicatio.bibl.u-szeged.hu/3325/1/EUINTEGR.pdf)

Tantárgy neve: Bevezetés a filozófiába (A BTK első éves BA-s hallgatóinak, intézetenként eltérő címekkel és kódokkal.)	Tantárgy Neptun kódja: BTREGN503; BTSBN001X01; BTANTR1107; BTOET1N01 Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete (Filozófiai tanszék) Tantárgyelem: a tantárgy szakindítási kérelem szerinti besorolása: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Nyíró Miklós, egy. tanár	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: I / 1	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 2 / 0	Számonkérés módja: aláírás és kollokvium
Kreditpont: szakonként eltérő	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus az európai filozófia történetének utóbbi mintegy 300 évét tekinti át. A racionalizmus és az empirizmus jellemzésével kezdünk, majd Kant kopernikuszi fordulatára, s a német idealizmusra, illetve a főbb 19. századi fejleményekre összpontosítunk majd, hogy ezekhez kapcsolódóan végül kitekintést nyújtsunk a huszadik század ún. „kontinentális” filozófiájának főbb irányzataira.	
Tantárgy tematikus leírása: Habermas szerint a Hegel idealista rendszerére adott jobb- és baloldali ifjú-hegeliánus válaszok kijelölik azokat a kereteket, amelyek még korunk gondolkodását is alapvetően meghatározzák. A 19. századi (elsősorban német) gondolkodás története több tekintetben is a német idealizmusra adott válaszreakciók sorának tekinthető. Másfelől, a huszadik századi kontinentális gondolkodás ismét csak több tekintetben a 19. századi fejleményekből táplálkozik. A kurzus – az előzményeket megvilágítva – az ún. klasszikus német filozófia (Kant és a német idealisták) fő alakjai munkásságának áttekintéséből kiindulva tárgyalja ezeknek a válaszreakcióknak a sajátosságait, a fő problematikákat és válaszkísérleteket, a hatástörténeti összefüggéseket. Végül az így nyert áttekintésre alapozva a 20. századi európai filozófiai gondolkodás azon fő irányzataira tekintünk ki, amelyek a 19. századi előzményekben gyökereznek. Ütemezés: 1. Bevezetés: történeti áttekintés – főbb irányzatok és képviselőik, összefüggések. 2. Descartes racionalizmusa & Locke empirizmusa. 3-4. Kant transzcendentális fordulata. 5. Első ZH. – Német idealizmus I.: Fichte. 6. Német idealizmus II.: Hegel. 7. Kierkegaard egzisztencializmusa. 8. Feuerbach és Marx. 9. Második ZH. – Schopenhauer. 10-11. Nietzsche. 12. Neokantianizmus és Dilthey: a szellemtudományok problémája. 13-14. Kitekintés a 20. századi irányzatokra: 1) fenomenológia (Husserl); fenomenológiai és filozófiai hermeneutika (Heidegger és Gadamer); 2) egzisztencializmus (Jaspers és Sartre); 3) marxizmus (Lukács, Sartre, a Frankfurter iskola); 4) dekonstrukció (Derrida).	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Az aláírás feltétele: min. 75%-os jelenlét az előadásokon; 2 sikeres ZH; 1 db. házi-esszé A ZH-k tesztjellegű kérdésekből állnak, értékelésük 1-től 5-ös skálán történik. A házi-esszé: valamelyik választott kötelező szakirodalom gondolatmenetének rekonstrukciója – a vezérfőkérdés, ill. az alkérdések azonosítása, az azokra adott válaszok vázolóása, a gondolatmenet felépítésének megvilágítása; terjedeleme és formátuma: 5 oldal, Times New Roman, 12-es betűméret (cím, stb. is!), másfeles sorköz, folytonos (sorkihagyás nélküli) bekezdések.	

beadási határideje: 2025. december 15, 24 óra.

beadás módja: e-mailhez csatolva (e-mail-cím: miklos.nyiro@uni-miskolc.hu).

A háziesszé értékelése 1-től 5-ös skálán történik.

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A kollokvium írásbeli vizsga formájában valósul meg. Az írásbeli vizsga tesztkérdésekből áll.

A kollokviumi jegybe 30%-os súllyal beleszámít a 2 db ZH-ra és a házi-esszére kapott érdemjegyek átlaga.

Ha a félévvégi vizsga elégtelen, akkor a kollokvium is elégtelen, függetlenül a félévközi teljesítmény osztályzatától.

Ajánlatos először a másodlagos irodalmat és az előadások anyagát jól feldolgozni, majd ezek ismeretében olvasni a vonatkozó elsődleges irodalmat!

Kötelező irodalom (többsége) itt: <http://filozofia.uni-miskolc.hu/hallgatok/oktatasi-anyagok/dr-nyiro-miklos-anyagai/>

Másodlagos:

Boros Gábor (szerk.): *Filozófia*. Akadémia, Budapest, 2007. (Szerzők szerinti bontásban.)

Elsődleges:

Descartes, René: *Elmélkedések az első filozófiáról*. Ford. Boros Gábor. Budapest: Atlantisz, 1994. I-II meditáció.

Locke, John: *Értekezés az emberi értelemről*. Ford. Dienes Valéria. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1979; 2. kiad. Budapest: Osiris, 2003. [1. Az innatizmus bírálata. – I. könyv, 1. fejezet (I. 28-47); 2. Ideaelmélet. – II. könyv, 1-2. fejezet (91-110); 3. Elsődleges és másodlagos tulajdonságok. – II. könyv, 8. fejezet (121-132)].

Kant, Immanuel: Levél Herzhez, in. uő: *A vallás a puszta ész ...*, Budapest: Gondolat, 198□, 5□-58.

—: Bevezetés, in. uő: *A tiszta ész kritikája*, Szeged: Ictus, 1995, 51-75.

Fichte, J. G.: Első bevezetés a tudománytanba, in. uő: *Válogatott filozófiai írások*, Budapest: Gondolat, 1981, 17-52.

Hegel, G. W. F: Előszó, Bevezetés, in. uő: *A szellem fenomenológiája*, Budapest: Akadémiai, 1979, 9-56.

Kierkegaard, Søren: Az esztétikai és az etikai közötti egyensúly a személyiség kimunkálásában, in. uő: *Vagy-vagy*, Budapest: Osiris, 2001, 467-6□1.

Marx, Karl.: *Gazdasági-filozófiai kéziratok*, Budapest: Kossuth, 1962, 55-74 (I. fejezet).

Nietzsche, Friedrich: *A történelem hasznáról és káráról az élet számára*. Budapest: Akadémia, 1995².

Dilthey, Wilhelm: Bevezetés a szellemtudományokba; A hermeneutika keletkezése, mindkettő in: uő.: *A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban*. Budapest: Gondolat, 1974, 61-101. □ 469-493.

Ajánlott irodalom:

Russell, Bertrand: *A nyugati filozófia története*, Göncöl, Budapest, 1997.

Tantárgy neve: Bevezetés a szociológiába (A BTK első éves BA-s hallgatóinak, intézetenként eltérő címekkel és kódokkal.)	Tantárgy Neptun kódja: BTANTR1108 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: a tantárgy szakindítási kérelem szerinti besorolása: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. habil. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: I / 1	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 2 / 0	Számonkérés módja: aláírás és kollokvium
Kreditpont: szakonként eltérő	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A szociológia fogalmi megközelítését, a szociológiai szemléletmód sajátosságait és a legfontosabb társadalmi jelenségek, folyamatok szociológiai elemzését ismerteti meg a tárgy a hallgatókkal. Betekintést nyújt a társadalmi egyenlőtlenségek és társadalmi változások különböző szociológiai irányzatok szerint történő vizsgálatába. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A helyes magatartás, valamint a jó döntés elveiről kialakított álláspontok kritikus, elemző megítélése. A lényeges és a lényegtelen mozzanatok, jelenségek megkülönböztetése. Az ok-okozati összefüggések felismerése. képesség: A morális problémák felismerése, értelmezése, a lehetséges válaszok megfogalmazásának képessége. A cselekedet és a következmény összefüggéseinek figyelembevétele. A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágítása, az önreflexió, az önvizsgálat és az önismeretre, lelkiismeretességre törekvés igényének kialakítása attitűd: A problémaérzékenység fejlesztése, az igazságérzet és a becsületesség képességének formálása. autonómia és felelősség: A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágítása, az önreflexió, az önvizsgálat és az önismeretre, lelkiismeretességre törekvés igényének kialakítása Tantárgy tematikus leírása: 1. A szociológia mint tudomány; 2. A szociológiai szemléletmód; 3. A szociológia története; 4. Kultúra, értékek, normák és szocializáció; 5. A szociológia módszertana; 6. A társadalom szerkezete és a társadalmi mobilitás; 7. Egyenlőtlenségek és szegénység;	

8. A deviáns viselkedésformák szociológiája;

9. A család fogalma és a családszociológia;

10. A félév zárása.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

5 db házi feladat elkészítése. Aki mind az ötöt a megadott határidőre behozza, az írásbeli vizsgán egy jeggyel jobbat kap!

Levelezőn nincsenek házi feladatok!

Az előadás teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli vizsga

Kötelező irodalom:

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Budapest, Osiris, 2000

Cseh-Szombathy László – Ferge Zsuzsa: A szociológiai felvétel módszerei. Budapest, Közgazdasági és

Jogi, 1971

Giddens, Anthony: Sociology. 6th Edition.

Ez a jegyzet alapvető: Tóth Kinga: Bevezetés a szociológiába. Jegyzet 2002. (A szociológia, mint tudomány, A társadalom szerkezete, rétegződése, mobilitás, Társadalmi egyenlőtlenség, szegénység,

Deviáns viselkedési formák, A család, A szociológia módszertana című fejezetek)

<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.uni-miskolc.hu%2F~bolalma%2Fjegyzetk.doc&wdOrigin=BROWSELINK>

+ órai anyag!

Ajánlott irodalom:

Babbie, Earl: The Basics of Social Research. 5th edition, Wadsworthg, 2008.

Fekete Sándor: Társadalom és deviancia. Comenius Kiadó Budapest, 2001.

Szerk. Wessely Anna: A kultúra szociológiája. Osiris Kiadó Budapest, 1998.

Tantárgy neve: Társadalomtörténet (Azonos néven, de eltérő kreditértékkel szerepelhet a különbféle szakokon)	Tantárgy Neptun kódja: BTANTR1109 BTKOM-N105 Tárgyfelelős intézet: ME BTK AFTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Faragó László egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1 félév	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2 ea	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A médiaszerű viselkedés társadalomtörténeti aspektusait sajátítják el a hallgatók a félév során. Megismerik ismerjék a média kialakulásának körülményeit, a társadalmi környezetét és jelentőségét a tradicionális és posztmodern társadalomban. A kurzus végig veszi a média kínálatának és keresletének alakulását a Gutenberg-galaxistól egészen képernyő aktivitás jelenlegi globális rendszeréig. A média a társadalmi szocializáció színtere, a morális pánik a artikulációjának terepe. Beszélünk a médiáról, mint a kommunikáló társadalom hálózatos világáról. Bemutatjuk a médiát, mint hatalmi ágat és a médiát az új mediális térben ellenőrző közösségi teret, az utcanilvánosságot. Fejlesztendő kompetenciák: a) tudása: Ismeri és érti a kommunikáció és médiatudomány által vizsgált társadalmi jelenségek és alrendszereik működési mechanizmusait. b) képességei: Képes eligazodni szakterületének mélyebb összefüggései és a gyakorlat által felvetett konkrét társadalmi, kommunikációs és médiatudományi problémák, valamint azok lehetséges megoldási módszerei között. c) attitűdje: Elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. d) autonómiája és felelőssége: Egy szakmai munkaközösségbe kerülve képes az ottani szakmai elvárásoknak megfelelően összetett feladatok elvégzésére, illetve irányítására.	
Tantárgy tematikus leírása:	
1. Bevezetés a társadalomtörténeti kutatásokba; 2. Falfirkák, faliratok, falragaszok; 3. A háborúk titkos üzenetei; 4. Rómeó és Júlia, Shakespeare félreértései; 5. A média McLuhan szerint technikai determinizmusa; 6. Vízszínen nyomtatva (Guttenberg galaxis); 7. A társadalmi nyilvánosság (Habermas értelmezése); 8. Referáló sajtó; 9. Vélemény újságírás; 10. Tömeglapok és a 20 század; 11. Lumiére vonattal jött; 12. Hangzó média vezetékek nélkül; 13. Poszt után poszt; 14. A projekt munka megbeszélése;	
Félévközi számonkérés módja és értékelése:	

Projektmunka: öt fős csoportban végzett média helyzetgyakorlat, amelyben a hallgatók a tantárgy témáihoz kapcsolódó helyzetgyakorlatokat valósítják meg.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Az értékelésben 70%-ban a projektmunka, 30% -ban az órákon mutatott aktivitás számít.

Értékelés 5 fokozatú skálán. A csoportos projektmunka egyéni értékelése a részfeladatok teljesítése alapján. Jeles érdemjegyet az kaphat, aki a megfelelő történeti, médiatörténet korba helyezi a feldolgozott médiateret.

Kötelező irodalom:

Burke, Peter 2001 „A történelem mint társadalmi emlékezet.” Ford. Ábrahám Zoltán. Regio 12. évf. (2001) 1. sz., 3 21. old.

Frédéric Barbier-Caherine Bertho Lavenir: A média története Diderot-tól az internetig. Osiris Kiadó, Budapest 2004.

Buzinkay Géza: Kis Magyar sajtótörténet, Budapest: Haza és Haladás Alapítvány, 1993;
<https://vmek.oszk.hu/03100/03157/03157.htm>

Gváni Gábor: Sajtótörténet a társadalomtörténész szempontjából Médiakutató 2006 nyár,
http://www.mediakutato.hu/cikk/2006_01_tavaszi/04_sajtotortenet

Briggs, Asa – Burke, Peter: A média társadalomtörténete, Napvilág, 2004.

Császi Lajos: Médiakutatás a kulturális fordulat után /Médiakutató 2008 ősz
http://www.mediakutato.hu/cikk/2008_03_07_mediakutatas_forradalom/;

Jürgen Habermas: A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltása, Gondolat, Budapest, 1993; ISBN 963-8384-026, (81-265. oldal). <https://filozofia.uni-miskolc.hu/wp-content/uploads/2020/03/HabermasJ%C3%BCrgen-1993-A-tarsadalmi-nyilvanossag-szerkezetvaltozasa-HU.pdf>

Bódy Zsombor és KOVÁCS József (szerk.) 2003 Bevezetés a társadalomtörténetbe. Budapest: Osiris, 11–110, 208–240, 243–301, 387–411, 413–531. ISBN 963 389 388 7

GINZBURG, Carlo 1991 A sajt és a kukacok. Egy XVI. századi molnár világképe. Budapest. ISBN 963 07 5258 1

GYÁNI Gábor és KÖVÉR György 2000 Magyarország társadalomtörténete I-II. (szöveggyűjtemény). Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, I: 11–51, 101–141, 188–221, 239–250, 380–394; II: 9–16, 26–50, 85–103, 153–225, 357–433. ISBN 963 18 7722 1 2006 Magyarország társadalomtörténete. Budapest: Osiris. ISBN 9633893895
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_magyarorszag_tarsadalomtortene/index.html

Ajánlott irodalom:

Moldova György: Akit a mozdony füstje megcsapott, (új kiadás) Dunakanyar, 2000, Debrecen, 1995, 444 oldal, ISBN: 9638297417;

https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/MOLDOVA/moldova00069_kv.html

Csehov, Anton Pavlovics: Szahalin, Magyar Helikon, 1975;

Szun-ce: A hadviselés törvényei (i. e. 403-221 között),
<https://mek.oszk.hu/01300/01345/01345.htm>

Tantárgy neve: Szociálpolitika	Tantárgy Neptun kódja: BTANTR1110 BTKAN1303
	Tantárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem:
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gyukits György, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 1.	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): koll.
Kreditpont:	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: A szociálpolitika tárgy keretén belül a hallgatók megismerkednek a szociálpolitika fogalmával, és a szociálpolitika és a politika kapcsolatrendszerével. A piac, a redisztribúció és a szociálpolitika kapcsolatával. A szociálpolitikára ható főbb értékekkel továbbá a modern ideológiákkal: a liberalizmus, a konzervativizmus, a szocializmus jellemzőivel. A jóléti államok kialakulásával. A jóléti államok típusaival: A liberális jóléti állam. A konzervatív jóléti állam. A szocialista jóléti állam. Szociálpolitikai technikák és a szociálpolitika intézményrendszereivel. A szegénység központi szerepet játszik az oktatási programban. A szegénység mérésének problémája: úgymint abszolút és relatív szegénység, a szegénység nagyságának alakulása a rendszerváltás óta. A szegénység alakulása Magyarországon különös tekintettel Borsod megyére. Szegénypolitika, segélyezés dilemmái Magyarországon. Szociálpolitika intézményrendszere Magyarországon.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Bevezetés; a szociálpolitika fogalma 2. Szociálpolitikai és politika 3. A piac és redisztribúció 4. A szociálpolitikára ható értékek 5. Modern ideológiák és a szociálpolitika 6. A jóléti államok kialakulása Európában, a jóléti állam típusai 7. Szociálpolitikai technikák 8. Szociálpolitika szinterei és intézményrendszerei. 9. A jövedelem elosztása és újraelosztása és a szociálpolitika 10. Szegénység fogalma, elméleti háttere 11. A szegénység mérése, szegénység mértékének alakulása Magyarországon. 12. Tartós és átmeneti szegénység 13. Szegénység szempontjából veszélyeztetett csoportok 14. Szegénypolitika, Szociálpolitikai kihívások Borsod megyében 15. Összefoglalás	
Félévközi számonkérés módja: (prezentáció, zárhelyi dolgozat, beadvány stb.) zárhelyi	

Értékelése: 100%

(félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok)

Kötelező irodalom:

(legalább 3 irodalom, lehetőleg 1 idegen nyelvű)

Gans, H. J. (1992): Mire szolgálnak az értelmetlen szegények? *Esély*, 1992/3. 3-16.

Szőllősi Gábor (2003) A társadalom és szociálpolitika alapjai I: 4-62. , 83-91. 111-115. oldal.

Townsend, P. (1991): Szegénység – elméletek. In: Lévai Katalin (szerk): A jóléti állam.

ZOMBORI Gyula: A szociálpolitika alapfogalmai. ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitika Tanszéke és a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1997, vagy bármely későbbi kiadás.

Ajánlott irodalom:

(legalább 3 irodalom, lehetőleg 1 idegen nyelvű)

A jóléti állam közgazdasági megközelítésben, szerk. Semjén András, ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitika Tanszéke és a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1998.

C.Wofgang Müller: Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá, ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitika Tanszéke és a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1998. Társadalmi riport. kötetei TÁRKI, Budapest

Tantárgy neve: Szociálpszichológia	Tantárgy Neptun kódja: BTANTR1111, BTKOM-N202 Tárgyfelelős intézet: BTK AFTI/TKI
	Tantárgyelem: a tantárgy szakindítási kérelem szerinti besorolása kötelező , kötelezően választható, szabadon választható
Tárgyfelelős: Vassné Prof. Dr. Figula Erika	
Közreműködő oktató(k): Bozsikné Vig Marianna, Dr. Kiss Brigitta, Dr. Lubinszki Mária	
Javasolt félév: 1. őszi félév	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: nappali: 2 levelező: 10	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali / levelező megjelölése
Tantárgy feladata és célja: A pszichológia, ezen belül a szociálpszichológia alapjainak megismerése, különös tekintettel a gyakorlatban hasznosítható ismeretanyagra. A szakmai gyakorlat hatékonyságának elősegítése a társas történetekben és interakciókban való nagyobb fokú jártasság révén. A szakhoz közvetlenül kapcsolódó szociálpszichológiai jelenségek. A társas kapcsolatok megértése, kiépítése, fejlesztése; mind személyes, mind hétköznapi szemszögből. A témában való önálló gondolkodás, véleményalkotás fejlesztése. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a pszichológiához kapcsolódó határtudományok történeti elemeit, alapvető társadalmi folyamatait, legfontosabb elméleteit, összefüggéseit és probléma-megoldási módszereit. képesség: Pszichológiai ismereteit képes az emberek különböző csoportjainak megfelelően adaptív módon alkalmazni. attitűd: Nyitott innovatív, pszichológiai elképzelések és megoldások megismerésére, törekszik a bizonyítékalapú módszerek alkalmazására. Mérlegeli a szakmai problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségeit. A mindennapi kutatások, az innovatív tevékenységek során nyitott a team-munkára. Szakmai, nyelvi készségeit az élethosszig tartó tanulás jegyében karban tartja és fejleszti. autonómiája, felelőssége: Tudatosan képviseli a pszichológia és határtudományai, társtudományai módszertani kultúráját.	
Tantárgy tematikus leírása:	
1. A pszichológia helye a tudományban, pszichológiai nézőpontok, pszichológiai irányzatok, iskolák 2. Szociálpszichológia kialakulása, főbb elméletei 3. Attitűdök formái, főbb jellemzői (sztereotípiák, előítéletek, diszkrimináció)	Gyakorlat:

4. Milgram kísérlete, és hatása napjainkban 5. Stanfordi börtönkísérlet tanulságai 6. Asch kísérlete és a konformizmus megjelenési formái 7. Gordon Allport élete és munkássága 8. Burkolt személyiségelméletek 9. Heider attribúciós elmélete és Kelley többdimenziós attribúciós modellje 10. Festinger kognitív disszonancia elmélete és a tanult tehetetlenség (Seligman) 11. Térközszabályozás (proxemika) a kommunikációban (kulturális különbségek) 12. Kulturális szignálok a kommunikációban kultúránként (pl. öltözködés, sminkelés, lakókörnyezet stb. 13. Érintés a kommunikációban (társadalmi szerepek szerint) 14. Vokális csatornák jelentősége a nonverbális kommunikációban (pl. hangerő, hangszín, hanglejtés, szünettartás, ütem, tájszólás stb.)	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: a fenti témakörökből egy-egy terület kiválasztása, és bemutató készítése, előadása az órán (aláírás feltétele) <u>Kollokvium</u> teljesítésének módja, értékelése: Szóbeli vagy írásbeli vizsga a megadott tételek alapján (egy tétel kihúzása és kidolgozása)	
Kötelező irodalom: Atkinson (1999): Pszichológia Osiris Kiadó Bernáth L. – Révész Gy. (1994): A pszichológia alapjai Tertia Kiadó 137-166.o.	

Csepeli Gy. (2001): Szociálpszichológia Osiris Kiadó

Forgács József, (1993) A társas érintkezés pszichológiája Gondolat, Budapest

Seligman, Martin E. P.: (2004) [Authentic Happiness: Using the New Positive Psychology to Realize Your Potential for Lasting Fulfillment](#) Kindle Edition

Tóth László (2000): Pszichológia a tanításban. Pedellus Kiadó, Debrecen

V. Komlósi Annamária (1999) Nem vagy egyedül Osiris Kiadó, Budapest

<https://healthresearchfunding.org/hans-eysencks-trait-theory-of-personality-explained/>

<https://www.bien.hu/szemelyisegtipus-vermerseketi-tipologia-szerint-melyik-jellemzo/>

[http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tanulk_s_tanulcsoportok_megismerse -
kiemelt_figyelmet_ignyl_tanulk/2_nkp_nrtkels.html](http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tanulk_s_tanulcsoportok_megismerse_-_kiemelt_figyelmet_ignyl_tanulk/2_nkp_nrtkels.html)

Ajánlott irodalom:

Brammer, L. M. (1995): Coping with life transitions. International Journal for the Advancement Counselling 1995. 15. 239.253.o.

Carver-Scheier (1998): Személyiségpszichológia. Osiris Kiadó, Budapest

Längle, Alfried: (1994): Sinnvoll leben. St. Pölten: NÖ Pressehaus

Längle, Alfried: (2013): Lehrbuch zur Existenzanalyse - Grundlagen Wien -Facultas

Satir, Virginia (2006) A Satir-modell. Családterápia és ami azon túl van. Ursis Libris

V. Komlósi, A. Nagy, J. (2003) Énelméletek. Személyiség és egészség.
Szemelvények az én lélektani kutatásainak irodalmából. ELTE Eötvös Kiadó

Tantárgy neve: Bevezetés a politikatudományba (Azonos néven, de eltérő kreditértékkel szerepelhet a különféle szakokon)	Tantárgy Neptun kódja: BTANTR1112 Tárgyfelelős intézet: ME BTK ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Fekete Sándor egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1 félév	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2 ea	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók számára bevezetést nyújtson a politikatudomány alapfogalmaiba, problémaköreibe, kutatási területeibe, elméleteibe és módszereibe. A kurzus során a politikatudományt elhelyezzük a társ-diszciplínák közegeiben, csakúgy, mint a politikát annak tágabb társadalmi környezetében. Tárgyaljuk a meghatározó politológiai irányzatokat és iskolákat, a különböző politikai ideológiákat és politikai rendszereket, számba vesszük a politika folyamatait, szereplőit és intézményeit. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: - Politikatudományi alapismeretek, politikatudományi szövegek feldolgozása. - Az emberrel, a társadalommal, a politikai intézményrendszerrel kapcsolatos meghatározó tudományos eredmények ismerete. - A politikatudományi fogalomrendszerek fejlődési törvényszerűségeinek ismerete. - Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit. - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik. - Ismeri a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat. képesség: - Alkalmas elősegíteni a demokratikus társadalmi értékek, az európai kulturális és az egyetemes emberi értékek elsajátítását. - Képes felismerni az előítéletesség és a sztereotípiákon alapuló gondolkodás megnyilvánulásait. - Felkészült a szabadság és a determináltság dilemmáinak felismerésére. - Közreműködik az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentését, a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását szolgáló komplex programok kidolgozásában és megvalósításában. attitűd: - Az egzisztenciális választás, döntés súlyának, jelentőségének felismerése, a cselekedetekért és azok következményeiért vállalt felelősségtudat elmélyítése. - Az emberi személy méltóságának tiszteletben tartása. - Az embert körülvevő világ, a közélet és a politikai intézményrendszer lényegi kérdéseinek megértése. - Tolerancia, nyitottság, kritika/önkritika, tisztelet képessége. - Nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására.	

- Következésképpen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.
- Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik.

autonómia és felelősség:

- Demokratikus értékkelkötelezettséggel és felelősségtudattal rendelkezve kész a sajátjától eltérő értékek elfogadására, nyitott mások véleményének megismerésére és tiszteletben tartására.
- Törekszik a folyamatos önművelésre.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végig gondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.
- Önálló és konstruktív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.
- Felelősen áll ki a jogi, etikai és szakmai normák következetes érvényesítése és védelme érdekében.
- Szakmai munkáját állampolgári tudatosság és aktivitás, szolidaritás, közéleti részvétel, az esélyegyenlőség támogatása, a társadalompolitikai kérdések iránti felelősség jellemzi.

Tantárgy tematikus leírása:

1. Mi a politika? A politika tudománya.
2. A politikatudomány kialakulása és elméleti alapjai.
3. A magyar politikai gondolkodás fejlődésének rövid vázlata és a magyar politikatudomány mai helyzete.
4. Alapvető politikai fogalmak I.: állam, szuverenitás.
5. Alapvető politikai fogalmak II.: hatalom, uralom, befolyás.
6. Alapvető politikai fogalmak III.: konfliktus, konszenzus, legitimitás.
7. A politika intézményelméleti és rendszerelméleti modelljei.
8. A kormányzati rendszerek főbb típusai (demokratikus és diktatórikus rezsimek).
9. A hatalommegosztás elve.
10. Alkotmány, alkotmánybíráskodás.
11. Közigazgatás, helyi hatalom.
12. A magyar parlament struktúrája és működése.
13. Magyarország politikatörténete 1945-től napjainkig.
14. Összefoglalás.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Beadvány (maximum 50 pont)

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga 70% beadvány 30%

Értékelése:

Ötfokozatú

(0–40% = elégtelen, 41–55 % = elégséges, 56–70% = közepes, 71–85% = jó, 86–100% = jeles)

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom:

Bayer József: A politikatudomány alapjai. Budapest, Napvilág, 2000.

Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): Politika és politikatudomány. Budapest, Aula, 2005.

Körösi András (szerk.): A magyar politikai rendszer – negyedszázad után. Budapest, Osiris, 2015.

Marsh, David – Stoker, Garry (ed.): Theory and methods in political science. Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2010.

Ajánlott irodalom:

Bihari Mihály – Pokol Béla: Politológia. Budapest, Universitas, 2008.

Fisichella, Domenico: A politikatudomány alapvonalai. Budapest, Osiris, 2006.

John, Peter: Analyzing public policy. New York - London, Routledge, 2012.

Körösenyi András – Tóth Csaba – Török Gábor: A magyar politikai rendszer. Budapest, Osiris, 2005.

Tantárgy neve: Vizuális dokumentálás: állóképek	Tantárgy Neptun kódja: BTANTR1513; Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. R. Nagy József, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali / levelező
Tantárgy feladata és célja: A képzés három kurzusa tárgyalja a vizuális antropológiához, a kortárs szociokulturális antropológia meghatározó szakterületéhez kapcsolódóan az empirikus társadalomtudományi munka során felmerülő vizuális dokumentálási és kutatási feladatok technikai megalapozását, a <i>vizuális dokumentálás technikáit</i>. A <i>Vizuális dokumentálás: állóképek</i> szeminárium során a hallgatók megismerkednek a képrögzítési, képfeldolgozási eszközökkel és technikákkal, alapvető jártasságot szereznek a digitális fotográfálásban, a digitálisan rögzített képek technikai kezelésében, elsajátítják a komponálás és editálás alapvető elveit, illetve betekintést nyernek a vizuális adatbázis-szervezés lehetőségeibe. Továbbá tapasztalatokat szereznek az analóg technológiával történő munkáról is. A félév során olyan feladatok megoldási módszereit sajátítják el, mint a dokumentációs célú állókép-rögzítés digitális technikával, hagyományos (analóg) eljárással készített fényképek digitális archiválása, az elkészített felvételek számítógépes módosítása, képjavító eljárások alkalmazása. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a társadalomtudományi fogalomkészlet legfontosabb elemeit, érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom kulturális antropológiai értelmezéseihez az általános alapokat képezik. A gyakorlati elemzés szintjén átlátja az antropológiai kutatás folyamatát, alkalmas minőségi és mennyiségi adatok önálló antropológiai terepmunka során szerzett gyűjtésére, bemutatására, értékelésére, értelmezésére és a kulturális antropológiai gyakorlat révén szerzett - a kultúrát saját feltételei szerint belülről megértő - tapasztalatait a társtudományok és az érdeklődő közvélemény felé hitelesen vizuális eszközökkel közvetíti. Mindennapi szakmai szóhasználatában biztosan, beépült ismeretként használja az antropológia szaknyelvi terminológiáját. Ismeri szakmai tudása folyamatos fejlesztésének és az újabb elméleti és módszertani ismeretek befogadásának mechanizmusait és technikáit. képesség: Képes a kortárs kultúrákra és társadalmakra vonatkozó információkat értően elemezve a szakmai és nem szakmai közönség számára közvetíteni. Képes szakmai és esztétikai igényességgel vizuális látványrögzítést végezni, szakmai irányítás mellett megszerkeszteni és azt a (szakmai) közönségnek bemutatni. attitűd: Következetesen vállalja a kritikus társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, amelyet hitelesen képvisel szűkebb és tágabb környezetében. A társadalmi és kulturális "másság" eseteit - a semleges pozícióból következő általános elvárásoknak megfelelően - toleránsan és empátikusan kezeli. Nyitott a kulturális antropológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaira. Szakmai elkötelezettségéből következően rendelkezik együttműködési készséggel, munkáját áthatja a kezdeményező készség, az érzékenység, és a segítő hozzáállás. autonómia és felelősség: Munkáját a szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi és minden körülmények között törekszik a kulturális antropológia nemzetközileg meghatározott etikai normáinak betartására. Felelősen képviseli szervezeti egységét és szakmai csoportját, tudatában van szakmai eszközkészlete és saját ismeretei korlátainak és tevékenységének etikai következményeivel egyaránt.	
Tantárgy tematikus leírása: Gyakorlat	

1. Fotótörténet, a társadalomtudományi fényképezés gyakorlata
2. Állóképek alkalmazása a társadalomtudományi munkavégzés során
3. Gépismeret
4. A kép megszerkesztése, kompozíció,
5. A társadalomtudományi szempontok az állókép elkészítésében
6. A kép megszerkesztése, szabadtéri gyakorlat I.
7. A kép megszerkesztése, szabadtéri gyakorlat II.
8. A kép megszerkesztése, belsőtéri és reprodukciós gyakorlat I.
9. A kép megszerkesztése, belsőtéri és reprodukciós gyakorlat II.
10. Intézményi alkalmazott fotográfia, gyakorlat
11. Az analóg fotográfia és társadalmi szerepe és történeti jelentősége
12. Munka a fotólaboratóriumban: fotogram, fényképkészítés okoseszközzel, hagyományos analóg eljárás gyakorlata
13. A fénykép manipulálása, korrekciója, alakítása,
14. A fénykép publikációra való előkészítése; archiválás

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A szemináriumon, a gyakorlati munkában való aktív részvétel Aláírást az kaphat, aki a szemináriumok legalább 75%-án részt vesz.

Az előre megbeszélte és egyeztetett állóképes feladatok elvégzése és határidőre történő benyújtása. A szemináriumi fényképes feladatok értékelése 1-től 5-ig terjedő skálán történik. A beadandó fényképes feladatok esetében a megszerzhető maximális pontszámnak legalább a felét el kell érni a sikeres gyakorlati jegyhez. 50-60% elégséges, 61-75% közepes, 76-90% jó, 91-100% jeles. A gyakorlati jegy az órai teljesítmény és a beadott munkák jegyeinek átlagából képződik. Javításra a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint van lehetőség.

Kötelező irodalom:

FREEMAN, Michael

2010 *A digitális fényképezés kézikönyve*. Budapest: Gabo. ISBN 9789636893729

Adobe Photoshop CS5: Classroom in a Book. Adobe Press. 2011 ISBN: 978-0321701763

KELBY, Scott

2013 *A digitális fotós könyv*. Budapest: Perfact-Pro. ISBN 9789639929364

R. NAGY József

2012 A digitális fényképezés társadalmi gyakorlata Magyarországon. In Illésné Kovács Mária (szerk.): *Docere et movere*. Miskolc: Miskolci Egyetem BTK, 247–262. ISBN 978-963-358-004-2

SONTAG, Susann

2010 *A fényképezésről*. Budapest: Európa ISBN: 9789630789462

Ajánlott irodalom:

BARTHES, Roland

1985 *Világoskamra. Jegyzetek a fotográfiáról*. Budapest: Európa. ISBN 9630737027